

Not: KYK yurtlarından katı atık bedeli alınıp alınamayacağı hakkında.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-045.02-4032956

06/07/2022

Konu : Görüş (KYK yurtlarından katı atık bedeli alınması hakkında)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : ... Belediye Başkanlığının ... tarihli ve ... sayılı yazısı.

... Belediye Başkanlığının ilgide kayıtlı yazısı ile, ... ilinde faaliyet gösteren Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı KYK yurtlarına Başkanlıklarınca "Kirleten Öder" ilkesi baz alınarak "Katı Atık Bedeli" altında ücret çıkartıldığı ve yapılan bu tahakkuk işlemlerine ... Valiliği Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından itiraz edildiği belirtilmiş olup belediyelerce KYK yurtlarından katı atık bedeli alınıp alınamayacağı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 2872 sayılı Çevre Kanununun "İzin alma, arıtma ve bertaraf etme yükümlülüğü" başlıklı 11 inci maddesi "...

Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettiirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz.

..." hükmünü,

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasında,

"Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların kuracakları birlikler, darülaceze ve benzeri kuruluşlar ve üniversiteler tarafından münhasıran hizmetlerinde kullanılan binalar, Kızılay Genel Merkezi ile şubeleri ve kampları, Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait öğrenci yurtları, korumalı işyerleri ile umuma açık ibadet yerleri, karşılıklı olmak şartıyla elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikametine mahsus olan binalar, milletlerarası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleri tarafından kullanılan binalar ile bunların müştemilatı vergiye tâbi değildir." hükmünü,

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesi "...

i) ... büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynaқта toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettiirmek; ...

...

İlçe belediyelerinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kanunlarla münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler ile birinci fıkrafta sayılanlar dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

b) *Büyükşehir katı atık yönetim plânına uygun olarak, katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonuna taşımak.*

... ” hükmünü,

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesi “(1) *Bu Yönetmelik,*

...

ç) *Evsel katı atıklar için toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım (kompost, yakma) ve bertaraf tesisleri kurulması, işletilmesi, kapatılması ve kapatma sonrası izlenmesi ve bakımına, ait tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesinde uyulacak usul ve esasları kapsar.” hükmünü,* “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesi “(1) *Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;*

...

e) *Evsel katı atık idareleri: Büyükşehir belediyelerini, diğer belediyeleri ve belediye birliklerini,*

f) *Hizmet: Hanehalkları, kamu kurumları veya herhangi bir ekonomik faaliyet için;*

1) *Atıksu toplama ve yüzey sularına deşarj ile sonuçlanacak arıtma faaliyetleri,*

2) *Katı atık toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım ve bertaraf hizmetlerini,*

...

j) *Tam maliyet esaslı tarife: Atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında ortaya çıkan toplam sistem maliyetinin bu hizmetlerden yararlananlara yansıtılmasına yönelik yöntemi ve bu yöntemle hesaplanmış ücretler listesini,*

k) *Tam maliyet muhasebesi: Atıksu ve evsel katı atık sistemlerinin devamı için gerekli tüm maliyetin belirlendiği, toplandığı ve raporlandığı hesaplama sistemini,*

l) *Toplam sistem maliyeti: Yatırımın finansal maliyetini, sistemin işletilmesi ve bakımını, sabit varlıkların amortismanını, yönetim ve izleme giderlerini, vergileri, kamulaştırmayı ve sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak özkaynak getirisini de içeren toplam değeri,*

m) *Ücret: 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44 üncü maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisi ile aynı Kanunun 87 nci maddesi uyarınca kanalizasyon harcamalarına katılma payı ve 2560 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelini de içerecek şekilde; atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık ve atıksu hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değeri,*

ifade eder.” hükmünü,

“İlkeler” başlıklı 5 inci maddesi “(1) *Sürdürülebilir atıksu ve evsel katı atık hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla tarifelerin belirlenmesinde;*

a) *Toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması,*

b) *Tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi,*

c) *Atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu; evsel katı atık hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin de evsel katı atık ile ilgili hizmetler dışında kullanılmaması, esastır.” hükmünü,*

“Evsel katı atık idarelerinin görev ve yetkileri” başlıklı 8 inci maddesi “ (1) *Evsel Katı Atık İdareleri;*

a) *Evsel katı atık hizmetini vermek veya verdirmekle,*

b) *Evsel katı atık hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemekle,*

c) *Evsel katı atık ücretini toplamakla,*

yükümlüdürler.” hükmünü,

“Abonelerin ve atık üreticilerinin yükümlülükleri” başlıklı 9 uncu maddesi “(1) *Aboneler ve atık üreticileri;*

a) İlgili kurumlarca bu Yönetmelikteki esaslara uygun olarak belirlenen tarifelere göre faturalanan atıksu ve evsel katı atık ücretlerini ödemekle,

b) Atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri tarafından talep edildiği takdirde denetim amacıyla yapılan ölçümlerin masraflarını karşılamakla,

...
yükümlüdürler.” hükmünü,

“Toplam sistem maliyeti” başlıklı 13 üncü maddesi “(1) Toplam sistem maliyeti, yatırımın finansal maliyeti, sistemin işletilmesi ve bakımı, sabit varlıkların amortisman maliyetleri, yönetim ve izleme giderleri, vergiler, kamulaştırma ve sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak özkaynak getirisinden oluşan tam maliyeti içerir. Toplam sistem maliyeti, atıksu veya evsel katı atık sisteminin işletilmesi ve sürdürülebilirliği ile bağlantısı olmayan maliyetleri içermez.

(2) Ücret, 2464 sayılı Kanununun Mükerrer 44 üncü maddesi hükmü gereği alınan çevre temizlik vergisi, aynı Kanununun 87 nci maddesi uyarınca alınacak kanalizasyon harcamalarına katılma payı 2560 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelleri toplam sistem maliyetinden çıkartılarak belirlenir.

... ” hükmünü,

“Evsel katı atık sistemi süreçleri” başlıklı 15 inci maddesi “(1) Evsel katı atık idarelerinin toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alacağı temel bileşenler şunlardır:

a) Toplama,

b) Taşıma,

c) Aktarma,

ç) Geri kazanım (kompost, yakma gibi),

d) Bertaraf (Düzenli depo sahasının kurulması, işletilmesi, kapatılması, kapatma sonrası bakım ve gözetim),

e) Satış.” hükmünü,

“Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme” başlıklı 18 inci maddesi “(1) Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esasları kullanılır. Bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın internet sayfasında yayımlanır.

(2) Evsel katı atık hizmetlerine ait ücretler belirlenirken, atık üreticisinin ürettiği atık miktarı aşağıdaki birimlerden biri veya birkaçı kullanılarak tespit edilebilir:

a) Atık ağırlığı,

b) Konteyner sayısı, konteyner hacmi, konteyner doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,

c) Atık toplama aracı sayısı, araç hacmi, araç doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,

ç) Atık üreticilerinin hanehalkı büyüklüğü, hastanelerde yatak sayısı, okullarda öğrenci sayısı gibi belirli özelliklerine göre belirlenebilecek sabit atık üretim değerleri.” hükmünü içermektedir.

Öte yandan, aynı Yönetmeliğin “Uyum süreci” başlıklı Geçici 1 inci maddesinde, (Değişik: RG-2/2/2019-30674) (1) 26/10/2011 tarihi itibarıyla bu Yönetmeliğe, tarife belirleme, abonelik, sözleşme, teknik alt yapı eksiklikleri ile kendi aralarında maliyet ve bölüşüm hesabı yapmayanlar da dahil olmak üzere, uyum sağlayamamış olan atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri, (Değişik ibare: RG-14/4/2022-31809) 31/12/2023 tarihine kadar bu Yönetmeliğe uyum sağlamakla yükümlüdürler.” hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde;

1. Atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri

karşılatabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesi konusunda anılan hizmetleri sağlayacak idarelere takdir yetkisi verildiği;

2. Hizmeti alan gerçek ve tüzel kişilerin bu hizmetlere karşılık olarak abone olmak zorunda olduğu; ayrıca, atıksu altyapı yönetimleri ve/veya evsel katı atık idarelerinin hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacak her abone ile karşılıklı sözleşme yapmakla yükümlü olacakları; ayrıca, belirlenen sistem maliyetinden çevre temizlik vergisinin düşülmesi gerektiği,

3. Öte yandan, söz konusu ücret tarifesi belirleme, abonelik, sözleşme, teknik alt yapı eksiklikleri ile kendi aralarında maliyet ve bölüşüm hesabı yapmayanlar da dâhil olmak üzere, uyum sağlayamamış olan atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idarelerine 31/12/2023 tarihine kadar Yönetmeliğe uyum sağlamaları yükümlülüğünün bulunduğu, buna göre bu yükümlülüğü sağlamayan idarelerin ücret almalarının söz konusu olmadığı,

4. Somut olayda kamu idaresinin belediyeye ait atıksu altyapı tesisi ile katı atık toplama, taşıma ve bertaraf hizmetlerinden faydalanıyor olması halinde öncelikle abonelik sözleşmesi hükümlerine göre tahakkuk ve tahsilat yapılması gerektiği; abonelik sözleşmesi bulunmaması halinde ise belediyenin mezkûr hizmetler için belirlediği tarifelere göre hesaplaması, ancak bu hesaplamada KYK yurtlarının çevre temizlik vergisinden muaf olduğu göz önünde bulundurularak sistem maliyetinin hesabında bu vergiye isabet eden tutarın düşülerek belirlenmesi gerektiği, ayrıca, belediyenin söz konusu sistemini uyum sürecini tamamlamaması halinde katı atık ücretinin alınmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür